

בש"פ 6742/19 - אסמאעיל אבו אלהווא נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 6742/19

לפני: כבוד השופט א' שטיין

המבקש: אסמאעיל אבו אלהווא

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערר על החלטת בית המשפט המחוזי
בירושלים מיום 22301-10-19 מיום 14.10.2019
שניתנה על ידי כבוד השופט א' דורות

בשם המבקש: עו"ד אמיר נבון; עו"ד גוון ישראלי

בשם המשיבה: עו"ד עדי שגב

החלטה

1. המקרה שלפניי מדגים עד כמה קשה להגשים את מטרתיו החקירתיות של מעצר ימים תוך שמירה על זכויות החשוד. המבקש נעצר כחשוד במעשה אלימות חמור שבוצע על רקע סכסוך אישי בינו לבין הקורבן. ביום 5.10.2019 האריך בית משפט השלום את מעצרו עד יום 7.10.2019 בגדרו של תיק מ"י 8258-10-19 (השופט מ' בורשטיין, ס"נ). בגדרו של אותו תיק, שב בית המשפט (השופט ב' אלעזר) והאריך את מעצר הימים, תחילה עד יום 10.10.2019 ואחר כך עד ליום 13.10.2019, שעה 10:00. בד-בבד, החליט בית המשפט כי באין הצהרת תובע, ישוחרר המבקש ביום 13.10.2019 למעצר בית בתנאים מגבילים, אשר נקבעו באותה החלטה גופה. באותו יום מיועד, 13.10.2019, ביקשה המדינה לשנות את החלטתו הקודמת של בית המשפט בגדרו של תיק חדש: מ"י 20871-10-19 (השופט מ' פורר);

אולם, מבוקשה לא ניתן לה. או אז ביקשה המדינה להגיש ערר על החלטתו האחרונה של בית המשפט, אשר למעשה חזרה על החלטתו הקודמת מפיו של השופט אלעזר, עליה המדינה לא הגישה ערר. לצורך כך ביקשה המדינה מבית משפט השלום - וקיבלה ממנו - עיכוב ביצוע, דהיינו צו בדבר אי-שחרור המבקש ממעצרו, עד ליום 15.10.2019. בדרך זו, האריכה המדינה ביומיים את מעצר הימים של המבקש מבלי שהארכה זו עמדה בביקורת שיפוטית לגוף העניין - כאשר ברקע עומדת החלטת השחרור החתומה בידי שני שופטים.

2. ברי הוא, כי חירותו של המבקש היתה מקבלת הגנה מיטבית אילו הגישה המדינה את עררה על החלטת השחרור שניתנה על ידי השופט אלעזר ביום 10.10.2019. תחת זאת, ניסתה המדינה את מזלה - ללא הואיל - אצל השופטת פורר ביום שהועד לשחרור המבקש ממעצרו, 13.10.2019; ואחר כך היא הגישה ערר שלצרכיו היא קיבלה את עיכוב הביצוע. פרוטוקול הדיון שהתקיים לפני השופטת פורר מראה, לכאורה, שמדובר היה במעין עיון חוזר שנערך לנוכח התפתחות אשר חלה בחקירת האירוע; ודברים ברוח זו שמעתי מפיה של באת-כוח המדינה בדיון בבקשת המבקש שהתקיים לפניי. נחה דעתי כי המדינה פעלה בתום לב, אולם במצב שנוצר זכותו של המבקש לשחרור בתנאים מגבילים הועמדה בסכנה, אם לא קופחה. במצב דברים זה, ביקש סניגורו של המבקש לערור בזכות על עיכוב הביצוע, שכאמור האריך את מעצר שולחו עד ליום 15.10.2019; ואין לי אלא לשבחו על כך. הסניגור לא חסך את זמנו ואת המאמצים שהשקיע בנסיעות בינעירוניות כדי להגיש את הערר ולהביא לשמיעתו בו ביום, 13.10.2019, חרף תקופת החגים הבאה עלינו לטובה. היתה זו התנהלות מקצועית ראויה ונכונה, שצריכה לעורר הערכה אצל כל מי ששם את חירות האדם נר לרגליו. ברם, היא לא הביאה לתוצאה המיוחלת מאחר שערכאת הערר, בית המשפט המחוזי ירושלים, קבע את הדיון בערר על עיכוב הביצוע - שכאמור ניתן עד ליום 15.10.2019 - ליום 15.10.2019, שעה 9:30. החלטה זו ניתנה ביום 14.10.2019, בשעה 20:30, על ידי השופט א' דורות, שקיבל את הערר לידי בחלוף שעות ארוכות לאחר הגשתו.

3. על החלטה זו הגיש הסניגור, לאלתר, בקשת רשות לערור אשר הגיעה לידיי בשעה מאוחרת של אותו ערב בזכות מאמציה של המזכירה הראשית של בית משפט זה. כדי לבדוק אם למבקש נגרם עיוות דין חמור, אשר מצדיק מתן רשות מיוחדת לערור לבית משפט זה כערכאת ערר שניה בענייני מעצר (ראו פסקה 3 להחלטתי בבש"פ 275/19 פלוני נ' ימ"ר שי (11.1.2019) (להלן: עניין פלוני) והאסמכתאות הנזכרות שם), קבעתי את הבקשה לדיון דחוף ביום 15.10.2019, בשעה 12:00. דיון זה נערך, במעמד בעלי הדין, ביום 15.10.2019, בשעה 14:30, לאחר שבית המשפט המחוזי ירושלים (השופטת ר' פרידמן-פלדמן) דן והכריע בשני העררים, זה של המבקש וזה של המדינה (עמ"י 22316-10-19, 22301-10-19). בית המשפט המחוזי קבע כי השופט אלעזר טעה בהחליטו מראש כי שום התפתחות חקירתית לא תצדיק את המשך מעצרו של המבקש באין הצהרת תובע. בד-בבד, קבע בית המשפט כי המדינה לא היתה חייבת למהר ולערור על החלטתו זו של השופט אלעזר בהינתן אפשרות שהחקירה תסתיים בתוך שלושה ימים והצהרת תובע תונח על שולחנו של בית המשפט. לצד קביעות אלה, וידא בית המשפט המחוזי שנגד המבקש נאספו ראיות המצדיקות מעצר לפי סעיף 13(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996; ובהתאם לכך, קיבל את ערר המדינה ודחה את עררו של המבקש.

4. לאחר ששמעתי את טענות הצדדים ושקלתי את החומר שהונח לפניי, הגעתי למסקנה שהשופט אלעזר אכן שגה בהחלטת השחרור שלו, כפי שפסק בית המשפט המחוזי. שופט מעצרים, יסודי ומנוסה ככל שיהיה, איננו נביא ואין ביכולתו לחזות התפתחויות בחקירה אשר יכול שתחולנה במשך 72 שעות של עבודה משטרתית מאומצת. מטעם זה, הנני סבור - כפי שטוען הסניגור - כי המדינה היתה חייבת לערור על החלטת השופט אלעזר בסמוך לאחר נתינתה מבלי להניח שבחלוף שלושה ימים תהא בידה הצהרת תובע. כוחות הנבואה שלא ניתנו לשופטי המעצרים אינם נמצאים אצל המדינה.

5. דא עקא, את הנעשה לא ניתן להשיב. בנקודת הזמן הנוכחית, ברור שבידי המדינה יש עילה לעצור את המבקש במעצר ימים; וכפי שקבע בית המשפט המחוזי, "מדובר בחשד למעשים חמורים, לעבירות המקימות עילת מסוכנות וכן לחשש לשיבוש הליכי חקירה ומשפט, ויש לאפשר הגשת הצהרת תובע ודין בשאלת המעצר במסגרת הגשת כתב אישום". התקלות שאירעו פגמו בתקינות הליכי המעצר, אך זאת מבלי לגרום למבקש עיוות דין מהותי.

7. בנסיבות אלו, אין בידי לאפשר למבקש לערור בשנית בעניין מעצרו. הלכה היא עמנו שרשות לערור כאמור "יכול שתינתן רק כאשר הערר מעלה שאלה משפטית בעלת חשיבות ציבורית כללית, וכן כדי למנוע עיוות דין חמור" (ראו עניין פלוני, פסקה 3, והאסמכתאות המצוטטות שם).

8. הנני דוחה אפוא את הבקשה, תוך הבעת תקווה כי התקלות שקרו לא תקרנה עוד.

ניתנה היום, י"ז בתשרי התש"פ (16.10.2019).

שׁוֹפֵט